

Dorobek, Franciszek

Franciszek Ławruszczuk - "Czarny Franek" żołnierz AK, działacz polonijny w Kanadzie. Spotkanie w Towarzystwie Naukowym Płockim

---

Notatki Płockie 21/5-88, 41-42

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Franciszek Ławruszczuk — „Czarny Franek” żołnierz AK, działacz polonijny w Kanadzie. Spotkanie w Towarzystwie Naukowym Płockim

W dniu 22 listopada 1976 roku w sali posiedzeń Zarządu Towarzystwa Naukowego Płockiego odbyło się drugie kolejne i to w odstępie tygodniowym Nadzwyczajne Zebranie Zarządu. Wzięli w nim udział: członkowie Zarządu, kpt Franciszek Ławruszczuk — „Czarny Franek” — żołnierz AK z batalionu harcerek „Wigry”, siostra Franciszka Ławruszczuka — Ligia Kłosowska, prezydent m. Płocka mgr Henryk Rybak, wiceprezydent mgr Marek Wołyniak, redaktor Władysław Sześciński, ks. prof. Seweryn Wyczałkowski prałat i dziekan płocki, mgr Stanisław Kostanecki, dyrektor Bi-

blioteki im. Zielińskich Towarzystwa Naukowego Płockiego.

Powodem zebrania była osoba Franciszka Ławruszczuka, jego działalność w okresie hitlerowskiej okupacji oraz działalność wśród Polonii Kanadyjskiej. Na osobę Franciszka Ławruszczuka zwrócił uwagę na łamach „Tygodnika Płockiego” (Nr 22 z 1.X.1972 r.) Marcin Kamiński z okazji ofiarowania Płockiemu Towarzystwu Muzycznemu unikalnych zdjęć ojca Ludomira i stryja Ryszarda członków Drużyny Śpiewaczej Waclawa Lachmana. W roku 1976 przybliżył społeczeństwu miasta tę barwną, is-

22.XI.1976 r. Sala posiedzeń Zarządu Towarzystwa Naukowego Płockiego. Na zdjęciu: uczestnicy nadzwyczajnego posiedzenia Zarządu TNP. Od lewej: mgr Stanisław Kostanecki — dyrektor Biblioteki im. Zielińskich TNP, dr Marian Chudzyński — członek Zarządu TNP, mgr Franciszek Dorobek — sekretarz generalny TNP, mgr Marek Wołyniak — wiceprezydent m. Płocka, dr inż. Jakub Chojnacki — prezes TNP, dr Tadeusz Chroslowski — wiceprezes TNP, kpt Franciszek Ławruszczuk — „Czarny Franek” żołnierz AK z batalionu harcerek „Wigry” — płoczanin-montrealczyk, mgr Henryk Rybak — prezydent m. Płocka, Ligia Kłosowska — siostra „Czarnego Franka”, ks. prof. Seweryn Wyczałkowski — prałat, dziekan płocki, członek TNP od 1933 r., Władysław Sześciński — redaktor „Tygodnika Płockiego”, mgr Alfons Zóltowski — skarbnik TNP

cie sienkiewiczowską postać, przyjaciel Franciszka Ławruszczuka, red. Władysław Szczesiński, pisząc cykl artykułów pt. Opowieści o „Czarnym Franku” na łamach „Tygodnika Płockiego”.

Prezes Towarzystwa Naukowego Płockiego dr inż. Jakub Chojnacki w swoim przemówieniu podniósł zasługi Franciszka Ławruszczuka jako żołnierza, obywatela, działacza, który przepełniony miłością ku ziemi ojczystej i do rodzinnego Płocka w odległej Kanadzie czyni wszystko, aby Polska była obecna nie tylko w sercach i mowie Polonii, ale aby kultura polska na wychodźstwie świadczyła o potęgę ducha kraju nad Wisłą.

Dr inż. Jakub Chojnacki wskazał na wielkie zasługi Franciszka Ławruszczuka, położone wokół walki o zwrot arrasów wawelskich, budowy pomnika Mikołaja Kopernika, propagowania występów polskich artystów w Kanadzie.

Prezes TNP wręczył Franciszkowi Ławruszczukowi adres Zarządu TNP, medal wybity z okazji 150-lecia TNP oraz kwiaty. Następnie dyrektor Biblioteki mgr Stanisław Kostaneczek odczytał napisany przez siebie wiersz pt. „Płocka młodość” z dedykacją: „Kochanemu i Miłemu Panu Franciszkowi Ławruszczukowi z Montrealu z okazji uroczystego z Nim spotkania w Towarzystwie Naukowym Płockim w dniu 22 listopada 1976 r.”.

*Odwiedziłeś, Czarny Franku,
Rodzinnego Miasta progi —
wędrkowałeś w innych krajach,
inne przemierzałeś drogi...*

*Dziś znów widzisz Tumskie Wzgórza
i w księżycu Wisłę srebrną,
Z mgły kraj wspomnień się wynurza —
młodość ma się tylko jedną!*

*Ona w sercu ryła dźwiękiem
prawa trwalsze, niż w granicie,
jej słyszałeś głos i nutę
odtąd już przez całe życie!*

*Ona była Twoim natchnieniem,
jak Grotgera duch przewodni,
i walczyła Twoim ramieniem
przeciw hitlerowskiej zbrodni!*

*Z nią poszedłeś do Kanady:
w puszcze, prerie, nad jeziora,
tam gdzie żył Sokole Oko
z pięcioksięgu Fenimore'a.*

*Ona także Ci szeptała:
Inni ludzie, inne czasy,
lecz Wawelski ten sam pałac —
wróc mu skarby i arrasyl!*

*Więc w dalekim Montrealu
Płock i Polska wciąż nie znikają:
bliższy polskie słońce z dali
na pomniku Kopernika!*

*Trwaj i wytrwaj, Przyjacielu,
Czarny Franku — Płoczaninie,
i młodości dopnij celów,
niby happy endu w kinie!*

Przemówienie Prezesa oraz wiersz Stanisława Kostaneczek wywarły wielkie wrażenie. Pełnym wzruszenia, często łamiącym się głosem podziękował Franciszek Ławruszczuk za piękne i uroczne chwile, które w sercu i pamięci zostaną na zawsze. Podniósł w swoim przemówieniu ową niezniszczalną, gorącą miłość do własnej ojczyzny, do miasta, gdzie spędził najpiękniejsze dziecięce i młodzieńcze lata.

Jak głęboko w sercu zapadła Franciszkowi Ławruszczukowi uroczystość w Towarzystwie Naukowym świadczy telegram nadany z pokładu M/S St. Batory do Prezesa TNP. Treść jego brzmi:

PAN PREZES
JAKUB CHOJNACKI
Towarzystwo Naukowe Płockie

*Szanownemu Panu Prezesowi, całemu Zarządowi
oraz Panu Dyrektorowi Stanisławowi Kostaneczeku
śle serdeczne podziękowanie za piękne przyjęcie.
Dostojni goście, wzruszająca poezja, prezenty, braterska
atmosfera, w której spędziłem ten uroczy wieczór,
pozostaną w moim mazurskim sercu do końca
życia.*

Ściskam mocno Wasze dłonie
CZARNY — FRANEK ŁAWRUSZCZUK
F. D.